

pesmih. Andreja Urbanek Krajnc je predstavila raziskovanje metabolitov in možnosti uporabe starih lokalnih genotipov murv v trajnostnem kmetijstvu. Mitja Kaligarič je spregovoril o raziskavah, ki potrjujejo, da je linejka (*Linnea borealis*) v Sloveniji relikv ledениh dob. Dorotej Černela je pojasnil pomen arhitekture socvetja pri zaviti škrbici (*Spiranthes spiralis*) pri opraševanju s žuželkami. Jana Ambrožič-Dolinšek je prikazala pomen biotehnologije pri ohranjanju biodiverzitete rastlin. Boštjan Surina je pripravil temeljito predstavitev spoznanj o skritem življenju Tommasinijeve popkorese (*Moehringia tommasinii*), Natura 2000 vrste. Mirjana Šipek je na 40 lokacijah v nižinskih gozdnih fragmentih v SV Sloveniji popisala več kot 80 tujerodnih vrst rastlin, Tadeja Azola pa v delu Mestne občine Maribor preko 60. Branko Bakan je predstavil priročnik Uporabne rastline od Krasa do Kvarnerja, ki ga je pripravil v soavtorstvu z M. Kaligaričem, G. Fištravcem in I. Vitasović Kosić. Stene predavalnice, kjer smo uživali ob predavanjih, so krasile čudovite krajinske fotografije našega člana Jožeta Langa. Zaradi ukrepov proti pandemiji širjenja koronavirusne bolezni covid-19 nas je bilo na dogodku manj kot druga leta, vendar nas je srečanje s prijatelji, ki jih dolgo nismo videli, tudi zaradi lanskega izostanka druženja v živo, vse nadvse radostilo.

VALERIJA BABI

Akademik dr. Mitja Zupančič – devetdesetletnik

25. decembra 2021 bo nestor slovenskih fitocenologov in častni član Botaničnega društva Slovenije akademik Mitja Zupančič praznoval 90-letnico življenja. Čeprav o njem že veliko vemo in smo o njem v naši reviji Hladnikija pisali že pred desetimi in petimi leti, ko smo ga izvolili za našega častnega člana, je primerno, da se našega spoštovanega kolego in učitelja spomnimo tudi ob obletnici, ki jo dočaka le malokdo. Po izobrazbi gozdarski inženir se je že v študentskih letih navdušil za fitocenologijo, vedo o rastlinskih združbah. Je poleg nekoliko mlajšega Lojzeta Marinčka edini še živeči fitocenolog, ki je dejavno sodeloval s tremi utemeljitelji fitocenologije v Sloveniji, Gabrijelom Tomažičem, Vladom Tregubovim in Maksom Wraberjem pri pionirskih raziskavah gozdnega rastja na primer v Zgornji Savski dolini in v Snežniškem pogorju. Fitocenologiji je ostal zvest do zdaj. V številnih zelo tehtnih, pogosto monografskih objavah je obdelal številne rastlinske združbe, predvsem gozdne in grmiščne, pri čemer je največ pozornosti posvetil smrekovjem, jelovjem, ruševju, podvisokogorskim vrbovjem, bukovjem, črnogabrovjem in hrastovjem ter sukcesijskim procesom v njih, v vseh delih Slovenije, a tudi širše, na Balkanskem polotoku. Je avtor ali soavtor več fitogeografskih členitev Slovenije in številnih fitocenoloških kart. Znan je kot izjemno temeljit pisec, ki skrbno dela fitocenološke popise, jih natančno uredi v preglednice in vedno ustrezno primerja s spoznanji drugih kolegov. Zato ima že dolgo mednarodni ugled in ga cenijo kolegi sosednjih srednje- in jugovzhodnoevropskih držav. Bil je dolgoletni vodja geobotanične skupine Biološkega inštituta Jovana Hadžija in direktor Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU. Je človeško čuteč in priazen, vedno pripravljen pomagati, pogost pisec recenzij in spominskih zapisov o svojih kolegih. Njegova obsežna bibliografija je bila objavljena ob njegovi 80. letnici, dopolnili smo jo z novimi objavami ob njegovi 85. letnici (za obdobje 2012–2016), a tudi v zadnjem obdobju (2017–2021) je še zelo dejaven in je sam ali s soavtorji obogatil našo strokovno literaturo s tehtnimi deli. V nadaljevanju povzemamo le nekatere od njih.

Mitja Zupančič, Pokljuka, pod pl. Klek, v subalpinskem smrekovem gozdu (*Adenostylo glabrae-Piceetum*), 20. 5. 2015. Foto: I. Dakskobler.

Kdo, če ne on, je sposoben napisati razvoj fitocenologije v Sloveniji od njenega začetka med obema svetovnimi vojnami do zdaj – in objavil ga je leta 2017. Nekaj let pozneje (2020) se je primerjalno posvetil dinarskim jelovo-bukovim gozdovom, ki jih je spoznal in raziskoval že pred več kot 60 leti v Snežniškem pogorju in kasneje tudi drugod v Dinarskem gorstvu. Meni, da to gozdno združbo v njenem celotnem območju razširjenosti lahko uvrstimo v isto asociacijo. Zanj je najbolj ustrezno ime bi bilo *Rhamno fallaci-Fagetum*, saj se kranjska kozja češnja (*Rhamnus fallax*) v dinarskem jelovo-bukovju pojavlja v njegovem celotnem območju razširjenosti.

Leta 2107 so skupaj z žal že pokojnima prijateljema Jožetom Skumavcem (njemu je posvetil tudi nekrolog) in Jožetom Mi-

horičem objavili zanimivo monografsko študijo o rastlinstvu in rastju doline Kot v Triglavskem pogorju, skupaj z Jožetom Skumavcem in še dvema kolegoma pa predstavili botanično posebnost toploljubno škrlatnomodro ptičje seme (*Buglossoides purpureoacerulea*) nad dolino Radovne. Isto leto je v zborniku občine Dobrova-Polhov Gradec objavil tudi članek o najpogostejših drevesnih vrstah na Polhograjskem.

V letu 2018 je skupaj z Brankom Vrešcem napisal zelo tehtno fitogeografsko razpravo. Na podlagi zdaj znane razširjenosti rastlin in rastlinskih združb sta izdelala novo, temeljito členitev Slovenije na fitogeografske enote, regije, province in distrikte.

Leto kasneje (2019) sta skupaj z Andrejem Rozmanom, zdajšnjim predavateljem fitocenologije na gozdarskem oddelku Biotehniške fakultete, tehtno ovrednotila pionirsko delo premalo znanega fitocenologa Stanka Cveka v Kamniški Bistrici. Cvekova elaborat iz leta 1955 je najbrž prvi elaborat, ki podaja gozdnogojitvene smernice na podlagi gozdnih združb. Objavila sta njegovo fitocenoško karto (eno prvih v našem prostoru) in takrat ugotovljene združbe primerjala z zdajšnjim vedenjem in poimenovanjem. Napisala sta zelo zanimivo razpravo, v kateri sta povezala pionirsko obdobje gozdne fitocenologije v Sloveniji s sedanjim poznavanjem in sodobnimi pristopi.

Mitja Zupančič še v svojem 90 letu in v težavnem obdobju epidemije, če je le mogoče, od doma na Trubarjevi ulici prihaja na Novi trg, kjer ima na sedežu SAZU svoj prostor. Tam dela nekaj ur, hodi na sprehode na Golovec in s hčerko Nino se podajata na lažje pohode, bodisi na Kras, a tudi v gore, predvsem na njemu ljubo Pokljuko in vrhove nad njo. Srečanje z njim je kot srečanje z že od daleč opaznim macesnom, ki se mu sicer poznajo leta, a kljub temu je njegova krošnja še vedno živa, vitalna in lahko ga samo spoštljivo občuduješ.

Andrej Rozman in Mitja Zupančič, sedanji profesor fitocenologije na Biotehniški fakulteti, z zdajšnjim nestorjem te vede na Slovenskem na Zatniku, 20. 5. 2015. Foto: I. Dakskobler.

V imenu Botaničnega društva Slovenije mu ob jubileju iskreno čestitamo in od srca želimo, da bi še dolgo čil ostal naš nestor.

IZBOR SLAVLJENČEVIH OBJAV V ZADNJIH PETIH LETIH

- SUHADOLC, M., N. ZUPANČIČ, M. ZUPANČIČ & H. GRČMAN, 2019: Pedološke in geokemične lastnosti gozdnih tal osrednje Slovenije na različnih litoloških podlagah. V: Krč, J. (ur.): Gozdna tla v trajnostnem gospodarjenju z gozdom : zbornik prispevkov posvetovanja. Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, Ljubljana, pp. 13–18.
- ZUPANČIČ, M. 2017: Fitocenologija v Sloveniji skozi čas. *Folia biologica et geologica* (Ljubljana) 58 (2): 175–181.
- ZUPANČIČ, M., 2017: Najpogostejše drevesne vrste na Polhograjskem. Domači kraji. Zbornik Občine Dobrova–Polhov Gradec in okoliških krajev 3 (3): 15–34.
- ZUPANČIČ, M., J. SKUMAVEC & J. MIHORIČ, 2017: Floristične in vegetacijske zanimivosti Kota (Julijske Alpe, SZ Slovenija). Naravoslovno društvo Bled, Zgornje Laze: Naravoslovni vodniki, 2, 71 pp.
- ZUPANČIČ, M., J. SKUMAVEC, A. ROZMAN & I. DAKSKOBLER, 2017: New localities of *Buglossoides purpurocaerulea* (L.) I. M. Johnston in the Julian Alps (NW Slovenia). *Folia biologica et geologica* (Ljubljana) 58 (2): 89–100.
- ZUPANČIČ, M. & B. VREŠ, 2018: Phytogeographic analysis of Slovenia. Fitogeografska oznaka Slovenije. *Folia biologica et geologica* (Ljubljana) 59 (2):159–211.

- ZUPANČIČ, M. & A. ROZMAN, 2019: Prva fitocenološka raziskovanja v Kamniški Bistrici (ob 70. obletnici Oddelka za gozdarstvo in obnovljive vire Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani). *Folia biologica et geologica* (Ljubljana) 60 (1): 187–213.
- ZUPANČIČ, M., 2020: Syntaxonomic problem of Illyrian (Dinaric) fir-beech forests (*Abieti-Fagetum dinaricum* (illyricum) s. lat.). *Folia biologica et geologica* (Ljubljana) 61 (2): 239–255.
- ZUPANČIČ, M. & B. VREŠ, 2021: Ob stoletnici rojstva akademika Ernesta Mayerja. *Folia biologica et geologica* (Ljubljana) 62 (1): 5–10.

DRUGI VIRI

- CVEK, S., 1955: Opis gozdnih združb doline Kamniške Bistrice, s posebnim ozirom na gozdno-gojitveno problematiko. Popis iz kopije avtorjeve habilitacije na Agronomsko-gozdarski fakulteti v Ljubljani (Ljubljana): 54–81.
- DAKSKOBLER, I., 2017: Gozdar in fitocenolog Mitja Zupančič – petinosemdesetletnik in častni član Botaničnega društva Slovenije. *Hladnikia* (Ljubljana) 39: 77–79.

IGOR DAKSKOBLER

Dr. Ivan Kreft, osemdesetletnik

Ivan Kreft se je rodil 23.11.1941 v Novem mestu, šolal v Gornji Radgoni in Ljubljani in maturiral na Gimnaziji Bežigrad z maturitetno nalogo iz biologije in fizike. Vzporedno je študiral agronomijo in biologijo, po agronomski diplom in diplom za predmetnega učitelja biologije, je študij nadaljeval na biologiji na Univerzi v Lundu, Švedska, kjer je diplomiral iz genetike in fiziologije rastlin ter magistriral iz genetike. Med študijem na Švedskem se je preživljal s študentskim delom pri raziskavah ječmena in drugih rastlin. Zadnje leto bivanja na Švedskem ga je senat Univerze v Lundu imenoval za honorarnega učitelja, študentom je predaval v švedščini.

Od 1968 je zaposlen na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, najprej kot strokovni sodelavec za določen čas, potem kot asistent, docent in profesor.

Prvi je na Univerzi v Ljubljani uvedel predmet Genetika in kasneje Genetika evkariontov za študente biologije ter predmet Genetika kmetijskih rastlin na agronomiji. Je avtor prvega slovenskega gimnazijskega učbenika genetike. V študijskem letu 1992/93 je bil gostujoči profesor na oddelku za podiplomske študije Univerze v Kjotu na Japonskem; 2001 na biotehnološkem oddelku Univerze Shanxi, Taiyuan na Kitajskem in 2010 ponovno na Japonskem, na Univerzi Kobe Gakuin v Kobeju.

Za gensko banko je zbiral semena kmetijskih rastlin po vsej Sloveniji in na vzhodu do Črne gore in Kosova, terensko delo ga vodi na vzhod do Butana, Filipinov, Kitajske, Koreje in Japonske. S sodelavci raziskuje genske, fiziološke in druge osnove kakovosti in uporabnosti pridelkov ajde, ječmena, pira, pšenice, tritikale, koruze, stročnic in buč; ter šentjanževko in divje sorodnike ajde, zlasti vsebnost in razporeditev sekundarnih metabolitov, selena, cinka, proteinov, škroba in vlaknin ter ultrastrukturne lastnosti semen. Leta 1995 je bil pri založbi Kmečki glas avtor knjige o ajdi in kasneje pri isti založbi še soavtor z uvodnim